

در ماه محرم چه بخوانیم؟

ضیافت بلا

■ نویسنده: سیدمحمد مهدی میرباقری

■ انتشارات تمدن نوین اسلامی

کتاب «ضیافت بلا» در دو فصل با عنوان های «سیر و سلوک متعارف» و «مقالات سلوکی از زیارت عاشورا» تنظیم شده و مباحثی مانند «عزم و تصمیم انتخاب معبود»، «محاسبه»، «توبه» و «رجوع الی الله»، «سلام به ولی خدا» و «علت عقب ماندن افراد مختلف از قافله عاشورا» را ذیل این دو بخش بررسی کرده است. اثر حاضر، تنظیم متن سخنرانی حجت‌الاسلام محمدمهدی میرباقری درباره مقایسه ارکان و مراحل سیر و سلوک متعارف است که در سال ۱۳۷۷ ارائه شد. به نظر نویسنده کتاب «هدف از خلقت چیزی جز قرب و لقاء حضرت حق نیست، لذا شناخت راه وصول به این هدف بزرگ برای رسیدن به آن بسیار مهم و ضروری است و برای رسیدن به این راه دو نوع مسیر پیش بینی و پیشنهاد شده است، راه نخست، راه بزرگان و علمای اخلاق و برخی کتاب‌های معرفتی به استناد آیات و روایت است و راه دوم سلوک با شفاعت اولیای خدا و معصومین (ع) است. اگر راه نخست را همچون عبادت در ایام عادی سال فرض کنیم، راه دوم به منزله شب قدر است و راهی کوتاه‌تر برای رسیدن به لقای پروردگار است، که دعاهایی مانند زیارت عاشورا این راه را هموارتر می‌کنند.» این کتاب، تلاش دارد با نگاهی جدید به زیارت عاشورا، این دعا را راهی برای رسیدن به سلوک الی‌الله و نزدیک شدن به امامان معصوم(ع) معرفی کند. این کتاب می‌تواند دیدگاه شما را نسبت به زیارت عاشورا و ارتباط عاشورا و ظهور را دگرگون سازد، کتابی است که خواندنش به مخاطب نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از قافله امام زمان علیه‌السلام جانماند همانگونه که بزرگانی از قافله کربلا جانمادند و ویژگی هایی را که برای همراهی استوار با امام زمانمان باید داشته باشیم خواهد آموخت! با خواندن این اثر مخاطب از نظر اعتقادی و بصیرتی متحول خواهد شد و نقشه راهی هم برای چگونه عمل کردن برای کسب توفیق یاری امام زمانش را دریافت خواهد کرد.

ادب عاشقی

■ نویسنده: محمدرضا عابدینی

■ انتشارات معارف

کتاب «ادب عاشقی» با موضوع «آداب حضور در مجالس اهل بیت(ع)» برگرفته از نکات معرفتی و کاربردی مدرس برجسته حوزه علمیه قم و خطیب ارجمند؛ استاد محمدرضا عابدینی در جلسات متعدد سخنرانی در مجالس حسینی و هیأت‌های دانشجویی ... است که به اهتمام هسته‌های احیای امر و منظومه فکری علامه طباطبائی مرکز رشد دانشگاه امام صادق علیه‌السلام و توسط علی جعفری هرستانی گردآوری و تدوین شده و مرحله به مرحله توسط استاد عابدینی تکمیل و تأیید شده است. این اثر جلد اول از مجموعه‌ای دو جلدی است و جلد دوم این اثر با عنوان «ادب خادمی» با موضوع آداب برپایی و اقامه مجالس اهل بیت(ع) که شامل نکات کاربردی و تشکیلاتی ویژه مسئولان هیأت‌ها و برگزار کنندگان و خادمان مجالس اهل بیت(ع) است، نیز در حال تدوین است و بزودی در اختیار علاقه‌مندان به این مباحث قرار خواهد گرفت. در این کتاب سعی شده است لحن و ادبیات سخنرانی‌ها تا حدودی حفظ شود و از آنجا که غالب این سخنرانی‌ها عمومی بوده است، سبک بیان مطالب گفتاری و ساده است، هرچند همه مطالب بیان شده مستند به اصول معرفتی است. به‌دلیل گلیچین شدن مطالب از نکات مطرح شده در سخنرانی‌های مختلف و تلاش برای کاربردی بودن آن برای استفاده بیشتر از مجالس اهل بیت(ع)، ممکن است بعضی از مقدمات و نتایج بحث در این متن ذکر نشده باشد و ترتیب و چینش مطالب الزاماً نظم منطقی یک اثر پژوهشی را دنبال نکرده باشد، هرچند برای نظم و سیر کاربردی متن زحمت کشیده شده است. چنانچه ذکر شد نگارش این کتاب برای استفاده عموم از مجالس اهل بیت(ع) است هرچند تذکر این نکات برای اهل مباحث معرفتی نیز خالی از لطف نیست، اما از آوردن مباحث معرفتی و تحقیقی دقیق و فنی پرهیز و بیشتر به ثمرات و نتایج این مباحث توجه شده است. این کتاب در ۱۰ فصل، در بردارنده آداب مقدماتی حضور در مجالس اهل بیت معلیهم‌السلام، آداب معرفتی مجالس اهل بیت و نکات کاربردی فردی، جمعی، تشکیلاتی و تمدنی در این زمینه است.

همر زمان حسین

■ نویسنده: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

■ انتشارات انقلاب اسلامی

کتاب هم‌زمان حسین مشتمل بر ۱۰ سخنرانی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در ماه محرم سال ۵۱ است. ایشان بین سال‌های ۴۶ تا ۵۵ به طور متناوب در مناسبت‌های مذهبی به تهران مسافرت می‌کردند و در جلسات مختلف به ایراد سخن می‌پرداختند. در این کتاب به موضوعاتی همچون: مباحث کلی مربوط به بحث امامت، درباره اهمیت شناخت امامان و نوظنه‌های دشمنان برای تحریف چهره مبارزاتی و مجاهدانه اهل بیت(ع)، مقامات و وظایف امامان، معانی مختلف جهاد و منظور از مجاهد بودن ائمه(ع)، شرحی تحلیلی بر تلاش‌های امام سجاد و امام باقر(ع)، توضیح سیره سیاسی و اجتماعی امام صادق(ع)، موضع‌گیری‌های ائمه(ع) نسبت به قیام‌های امامزادگان انقلابی، تعریف صحیح تقیه، برخوردهای تند برخی از ائمه با خلفا و علمای درباری و همچنین بهره‌گیری از شعرای مجاهد می‌پردازد. این بیانات بیش از آنکه یک سخنرانی باشد، یک بحث تحلیلی و علمی است. ایشان به ذکر کلی نظرات خود اکتفا نکرده‌اند و برای هر موضوعی که مطرح می‌کنند، شواهد متعدد تاریخی و روایی را پیش روی مخاطب می‌گذارند. در واقع این کتاب پایان راه نیست؛ بلکه آغازی است برای آشنایی صحیح با سیره پرپهچت و درس آموز اهل بیت(ع) و بر دانشمندان تاریخ اسلام است تا با بهره‌گیری از نکات و سرخط‌های ارائه شده در این کتاب، وظیفه خود را نسبت به این بزرگواران و جامعه اسلامی انجام دهند.

زینب، زینت اندیشه

■ نویسنده: فرشته قصاب براز جانی

■ انتشارات هاجر

کتاب «زینب، زینت اندیشه» که در رثای بانوی تراز اسلام، زینب کبری سلام‌الله‌علیها و با زبان و بیانی فاخر و ادبی نگاشته شده است، رسالت تاریخی حضرت را در عرصه‌های متفاوت به تصویر می‌کشد. بانویی که با کلام خود توانست واقعه عاشورا را تبیین نموده و از تحریف تاریخ جلوگیری کند و این پیام‌رسانی تا ابد الگویی باشد برای دفاع از حق و افشای حقیقت حتی در بدترین شرایط. از سال شصت هجری تاکنون، پس از حادثه کربلا، در هر زمان و مکان از شخصیتی جلیل‌القدر، با عظمت و کم نظیر یاد می‌شود که کلام، سخن و پیامش به زیبایی هرچه تمام‌تر بر قله رفیع انسانیت، با عزت و سربلندی، استوار ایستاده است. زنی صبور که رسالت تاریخی‌اش را به نیکوترین شکل به آیندگان انتقال داد و پیام‌رسانی‌اش، به مثابه چراغی روشن فرا راه دیگران قرار گرفت تا بواسطه راهنما و راهبر بودنش از ناملایمات بگذرد و تسلیم نگردد.

زینب نامی آشنا برای همگان است که با خردمندی و فرزادگی‌اش، عقیده بنی هاشم شد و با خطبه‌های کوبنده‌اش همانند شمشیر و زبان علی علیه‌السلام، با منطق قوی و افشاگری دقیقش پیام رسان خون شهیدان کربلا شد. کتاب زینب، زینت اندیشه سبک زندگی نائبه الحسین علیه‌السلام از آغاز تا پرواز؛ کتابی در مورد زندگانی و شخصیت حضرت زینب علیها‌السلام است و نقش و رفتار و سبک زندگی ایشان را در لحظه به لحظه حادثه کربلا و روزهای اسارت بیان می‌دارد.

وسوسه‌های ناتمام

■ نویسنده: ابراهیم حسن بیگی

■ انتشارات کتابستان معرفت

«وسوسه‌های ناتمام»، داستان عاشقانه جوانی به اسم ایوب، یکی از اهالی کوفه در زمان امام حسین علیه‌السلام است که به قلم ابراهیم حسن بیگی در ۱۶۴ صفحه توسط انتشارات کتابستان معرفت در سال ۱۴۰۰ چاپ شده است. بیشتر آثار ابراهیم حسن بیگی در زمینه دفاع مقدس و انقلاب اسلامی است و او همچنین رمان‌ها و داستان‌های زیادی برای کودکان و نوجوانان نوشته و در اکثر آثارش نوآوری و خلاقیت به‌کار برده است. رمان وسوسه‌های ناتمام نیز با نگاهی نو، وضعیت کوفه، حرکت امام حسین علیه‌السلام به سمت کوفه در آستانه واقعه عاشورا و واقعه عاشورا را روایت می‌کند. این داستان از زاویه دید ایوب، یکی از سربازهای سپاه یزید روایت شده است. اصل رمان، قصه عاشقی ایوب است و تأثیری که این عشق نافرجام بر زندگی و سرنوشت او می‌گذارد. تمام انگیزه‌های این جوان برای ورود به لشکر یزید، رسیدن به دختری است که فقط یک بار او را دیده و حتی اسمش را هم نمی‌داند، اما چنان مجذوب او شده که به‌خاطرش وارد ماجراهایی می‌شود که هیچ‌وقت تصور نمی‌کند به چنین کارهایی منجر شود.

■ چهارشنبه ۱۲ مرداد ۱۴۰۱

■ سال بیست و هشتم

■ شماره ۷۹۷۲

باتوجه به گسترش مجالس معرفتی و تبیینی در ماه محرم، گروه ایران فرهنگی تصمیم گرفت بخشی از مهم‌ترین و برترین آثاری را که در موضوع قیام حضرت اباعبدالله الحسین علیه‌السلام و مباحث معرفتی مربوط به آن، به رشته تحریر درآمده است انتخاب کرده و در قالب یک بسته مطالعاتی ارائه کند. در این بسته مطالعاتی تلاش شده است تا برای مخاطب‌های مختلف، گونه‌های مختلفی معرفی شود تا با توجه به سطوح متفاوت مخاطبان از این آثار بهره برده شود.

بچه‌های فرات

■ نویسنده: لیلا قربانی

■ انتشارات: چمکران

بچه‌های فرات نام داستانی است که در سال ۶۱ هجری، در عراق و در کوفه می‌گذرد. در سالی که امام سوم شیعیان، حسین بن علی(ع) و همراهان صدیقش در صحرای کربلا با سپاه تزویر و کفر روبه‌رو شدند. این داستان روایت دوستانی نوجوان به نام‌های سعد، علی و مالک است که در کوفه و در عالم جوانی خود زندگی می‌کنند، اما زمانی که خبر آمدن حسین(ع) به کوفه را می‌شنوند ناگزیر از گرفتن تصمیم‌اند. تصمیم بر اینکه به کدام راه پای گذارند و به کدام دسته بپیوندند و در این میان پس از چالش‌های فراوان هرکس راه خود را انتخاب می‌کند. این داستان روایتی نو از واقعه کربلا است. در نوشتن این کتاب از منابع تاریخی استفاده شده تا تصویر قابل اطمینانی از وقایع آن زمان به‌دست‌دهد. «لیلا قربانی» در داستان بلند «بچه‌های فرات» ماجرای نوجوانانی را روایت می‌کند که آوازه امام حسین(ع) و عزیمت او به کوفه به گوششان خورده و می‌کوشند در زمره یاران او باشند. آنها شنیده‌اند که دعوت‌کنندگان امام(ع) حالا پشت او را خالی کرده‌اند. داستان از تردید بزرگ‌ترها می‌گوید و از ترس‌ها و طمع‌هایشان، از عزم نوجوانان پاک‌سرشت می‌گوید و از شجاعت و همدلی‌شان. با خواندن این داستان بلند بهتر می‌توانید بفهمید چه شد که ترس و تردیدها بر همراهی با سیدالشهدا اثر گذاشت و چگونه شعور چند نوجوان باعث میل آنها برای حضور در کربلا شد. شخصیت‌های اصلی کتاب، این سه نوجوان هستند که درگیر و دار رویارویی سپاه یزید و امام حسین(علیه‌السلام) در تنگنای سختی درمی‌مانند و با پشت سر گذاشتن ماجراهایی دست آخر هر کس را خودش

را برمی‌گزیند. راهی که او را در مسیر سعادت و یا شقاوت و یا سرگردانی خواهد برد. این اثر در قالب داستانی بر اساس اخبار و اطلاعات تاریخی معتبر از منابع مرجع اقتباس شده و گویای تاریخ کربلا و قیام امام حسین(علیه‌السلام) و هفتاد و دو تن از یاران اوست. سپاهی که توسط دشمن محاصره و در کمال ناجوانمردی در جنگی نابرابر درگیر شده و با گذشت قرن‌ها هنوز آوازه شجاعت و فداکاری آنها در راه حق باقی است. این کتاب توسط انتشارات کتاب چمکران به رشته تحریر درآمده است.

الی الحبيب

■ نویسنده: سید علی اصغر علوی

■ انتشارات سدید

در فقه گفته می‌شود آب قلیل اگر به کر متصل باشد دیگر حکم آب کر را دارد. اصحاب هم اینگونه بودند: خود را به اقیانوسی وصل کردند که برای همیشه حضور دارد، پس آنها هم حضورشان همیشگی است. این سَرِ جاودانگی اصحاب امام حسین(ع) با خود امام است. حبیب تمامی ندارد، چون با قرآن و حسین(ع) است و از آنجا که قرآن و حسین تمامی ندارند، پس همراهان آن دو هم تمامی ندارند. از حبیب به وسعت قرآن و حسین می‌شود حرف زد. حبیب شاگرد خصوصی امام حسین(ع) است. حبیب نمونه‌ای از انسان کامل است که می‌توان با رجوع به شخصیتش پاسخ مسائل و مشکلات را گرفت. در این کتاب ابعاد گوناگون شخصیت حضرت حبیب که به طور متوازن رشد کرده است، بررسی گردیده و بدین منظور از آنجایی که برای تربیت، الگو حرف اول را می‌زند هشت محور از شاخص‌های زندگی یاران امام حسین در مدار حبیب بیان شده است. این اثر به معرفی مردی می‌پردازد که جاودانه است، حبیب‌بن مظاهراسدی آن قدر خود را به منبع بی‌پایان الهی، امام زماش نزدیک ساخت که خود نیز بی‌نهایت و ابدی شد، حبیب چون جویباری بود که از کوفه هجرت کرد تا به اقیانوس حسین(ع) برسد و کتاب الی‌الحبيب او و مسیر آسمانی‌اش را با جملاتی کوتاه به مخاطبان می‌شناساند. در ابتدای هر فصل ویژگی‌هایی را که باعث شد «حبیب، حبیب بشود» توضیح می‌دهد و مثال‌هایی را ذیل آن می‌آورد. معمولاً در پایان هر صفحه یا مطلب این کتاب، سؤال‌هایی آورده شده است که موجب تفکر خواننده و کمک برای درک مقصود نویسنده در کتاب است. کتاب الی‌ الحبيب سرمشق‌هایی برای حبیب شدن نوشته سیدعلی اصغر علوی و محمد عبدالحسین زاده است که به اهتمام مرکز تحقیقات و انتشارات بسیج دانشگاه امام صادق (سدید) در ۱۷۰ صفحه به رشته تحریر درآمده است.

خصائص الحسینیه

■ نویسنده: آیت‌الله شیخ جعفر شوشتری

■ انتشارات آرام دل

کتاب خصائص الحسینیة را که به قلم فاخر علامه شوشتری به نگارش درآمده است بی‌شک می‌توان یکی از بهترین کتاب‌هایی دانست که درباره امام حسین علیه‌السلام نوشته شده است. در این کتاب حدود ۷۰ خصیصه که به‌طور اختصاصی برای امام حسین علیه‌السلام است پرداخته شده است. اما اشتباه است اگر این کتاب را صرفاً یک کتاب تحلیلی و یا توصیفی بدانیم؛ این اثر علاوه بر ذکر موارد تاریخی، بخش‌های مختلفی از مقتل حضرت سیدالشهدا را بیان می‌دارد. جالب است بدانید که این کتاب به عنایت ویژه خود حضرت امام حسین(ع) نگاشته شده است که کم و کیف آن در مقدمه کتاب به‌طور مشروح بیان شده است. این اثر به زبان عربی است و تا امروز ترجمه‌های مختلفی با نام‌های مختلف مانند «زیتون»، «اشک روان بر امیرکاروان» و... توسط ناشران متعدد منتشر شده است. خواندن یکی از بهترین آثار مرتبط با امام حسین علیه‌السلام نیازمند تأمل و حوصله بیشتری است چرا که ادبیات این اثر نیز همچون محتوایش خاص است. این کتاب می‌تواند خلوت‌های معنوی دوستداران امام سوم شیعیان را پرربارتر و معنوی‌تر کند.

رومی روم

■ نویسنده: حسین زحمتکش

■ انتشارات چاپ و نشر بین‌الملل

در داستان کتاب رومی روم، «حاج ارسلان»، رزمنده دوران دفاع مقدس که از اول تا آخر جنگ (از ایستگاه هفت آبادان تا عملیات مرصاد، در صحنه نبرد حضور داشته، الان در اواخر دهه نود (سال ۱۳۹۸ هجری شمسی) شصت و چند سال سن دارد و تصمیم می‌گیرد برای برآورده کردن نذرش، عازم راهپیمایی اربعین شود. از دیگر سو نیز کهنه‌سربازی به اسم «برزان الخرجی» از نیروهای رژیم بعث عراق، اکنون توبه کرده و به خدمت زوار امام حسین علیه‌السلام درآمده است. زندگی اینها به‌نوعی در واپسین روزهای جنگ با هم تلاقی پیدا می‌کند. جنگ به پایان رسیده، رابطه ایران و عراق ترمیم یافته و پیاده‌روی اربعین دوباره احیا شده است. حالا این دو نفر دوباره سر راه هم سبز می‌شوند و همدگر را می‌شناسند. هر دو از هم کینه به دل دارند و اگر رابط مساعد باشد، بدشان نمی‌آید که زهرشان را به یکدیگر بریزند. رومی روم، ماجرای درهم‌تنیده است از دو شخصیت ایرانی و عراقی که وجه اشتراک‌شان، حضور در بزرگترین جنگ کلاسیک تاریخ معاصر است؛ جنگی که البته با پیروزی جبهه حق به پایان رسید و ثمرات آن نیز تا اکنون ادامه دارد و با توجه به رابطه برادرانه مردمان ایران و عراق که به مناسبات مذهبی، فرهنگی و سیاسی نزدیکی با هم دارند، دنیا به چیزی جز این نمی‌تواند شهادت بدهد. از این دو شخصیت، آنکه در جبهه ایران است، بسیجی است و آن‌که در جبهه مقابل می‌جنگد، یعنی، تفاوت دو دیدگاه، از زمین تا آسمان است و اتفاقاً این دو هم بار روایت داستان را به‌طور موازی، یکی در میان بر دوش می‌کشند.

رحمت واسعه

■ نویسنده: آیت‌الله العظمی بهجت

■ انتشارات مرکز تنظیم و نشر آثار آیت‌الله العظمی بهجت

«رحمت واسعه» بیان خصایص رحمت واسعه خدا، حضرت سیدالشهدا(ع) در اشارات فقیه عارف، حضرت آیت‌الله العظمی محمد تقی بهجت قدس سره است که به کوشش گروهی از محققین، در ۱۰ فصل گزینش و گردآوری و تنظیم شده است. عشق به سیدالشهدا در حضرت آیت‌الله بهجت نمود بارزی داشت. این امر در شخصیت آن مرجع فرانزه، در دو بُعد، ظهور یافته بود؛ اول، سیره و روش و دوم، گفتار و بیان ایشان. کتاب «رحمت واسعه» با تکیه بر همین دو بُعد گردآوری شده‌است تا به لطف پروردگار، گامی در همان مسیری باشد که آغاز آن از انبیا و اوصیای‌الهی(ص) بوده‌است. مرکز تنظیم و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی بهجت قدس سره با در نظر گرفتن اهمیت ویژه این موضوع، بر آن شد که کتابی با محوریت موضوع حضرت اباعبدالله الحسین علیه‌السلام و واقعه عظیم عاشورا، برگرفته از گفتار و سیره آن عالم عارف منتشر سازد. این کتاب پس از تلاش فراوان، با پشت سر گذاشتن مراحل گوناگون گردآوری و تنظیم، به مرحله نشر رسید.

